

PANSLOVANSKÁ ÚNIA

Skutočná povaha čechoslovakizmu vo výrokoch

Zostavil: Milan Janičina

Bratislava august 2017

ISBN 978-80-970685-8-5

Skutočná povaha čechoslovakizmu vo výrokoch

Zostavil: Milan Janičina

Vydala
PANSLOVANSKÁ ÚNIA, občianske združenie

Bratislava august 2017

ISBN 978-80-970685-8-5

ÚVOD

Čechoslovakizmus je ideológiou, o ktorú sa opierali sna- hy českých politikov o asimiláciu Slovenska. Z troch strán nemeckým živlom obklúčení Česi, sa snažili komplexy vlastnej malosti liečiť na úkor Slovákov a tak sa české ro- mantické slovákofilstvo 19. storočia, cez český nacionaliz- mus, postupne menilo v čechoslovakizmus. Je pravda, že aj na Slovensku je dosť Čecho-Slovákov, či skôr Čechoslo- vákov, t. j. Slovákov, ktorí si želajú obnovenie česko-slo- venského štátu ale tých skutočných, bezspojovníkových Čechoslovákov v tom zmysle, aký nám čechoslovácka propaganda vnucuje, stretnete zriedka. Túto skutočnosť vypozeroval už britský konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v roku 1923 a odvtedy sa to v prospech čechoslovakizmu nezmenilo.

Čechoslovakizmus si vytvoril vlastnú historiografiu, ktorej na istý čas, uverili aj samotní Slováci a niektorí slovenskí historici sa jej držia dodnes. Nepriznajú sa, že okrem českých, či čechoslováckych prameňov neštudovali nič iné. Počas komunistickej totality ich do zahranič-

ných archívov nepustili a keďže niekoľko desaťročí písali bludy, dnes už „inú pesničku spievať nebudú“.

Obyvatelia ríše kráľa Svätopluka, nazývanej tiež Veľkou Moravou, sa podľa čechoslováckej historiografie nevolali Sloveni, ale Slovieni a Písmo sväté z rúk sv. Cyrila a Metoda nebolo, podľa nich, napísané v staroslovenčine, ale v akejsi staroslovienčine a teda nebolo staroslovenské. České kroniky už od prvej polovice 12. storočia (Kosmova kronika) propagovali ideovo-právnu konštrukciu pre myšlienkový základ doktríny o „prenesení kráľovstva“ z (Veľkej) Moravy do Čiech. Dlhodobým falšovaním histórie sa Česi mohli pasovať do role „staršej“ vetvy jednotného československého (sic) národa. Podľa čechoslováckej historiografie prvým spoločným štátom Čechov a Slovákov bola Veľká Morava. Slovákov z nej na tisíc rokov vytrhli maďarskí kočovníci a až po vzniku tatíčkomasarykovského Česko-Slovenska, či skôr Československa sa Slováci vrátili do náruče milujúcej matky – čechoslováckej domoviny, ku svojmu „staršiemu“ bratovi, českému národu a pod jeho ochranu.

Napriek všetkému však škodlivosť čechoslovakizmu predsa len uznali aj niektorí českí autori. Jan Bělič v článku „Poměr mezi češtinou a slovenštinou“ uverejnenom v časopise Slovo a slovesnost, ročník 14 (1953), číslo 1, vydanom Ústavom pre jazyk český Akadémie vied ČR, píše *„Za této situace se fronta slovenského národního hnutí obracela proti Čechům a stále zřetelněji se ukazovalo, v jakém rozporu se skutečností je these o jednotném československém národě. Tato ideologie, na Slovensku nazývaná „čechoslovakismus“, čím dále tím více se stávala toliko ideologií české buržoasie, která ji úporně hájila proto, že hověla jejím vykořisťovatelským zájmům.“* Odhliadnuc od dobového politicko-ideologického nánosu je názor

---

Jána Běliča správný – žiaľ v českej spoločnosti výrazne menšinový.

Výroky z českých zdrojov, najmä výroky českých politikov sú prevzaté z konkrétnych zdrojov a vyjadrujú ich skutočný vzťah ku Slovensku a k Slovákom. Osobitne poukazujem na výroky T. G. Masaryka, ktorému čechoslovácki ideológovia budovali kult osobnosti, aký nemal ani Stalin.

Výroky z britských a amerických prameňov sú, aj s presným uvedením prameňov, prevzaté z prác Igora Uhríka „*Postavenie Slovákov v Česko-Slovensku očami britských diplomatov, 1918–1925*, Panslovanská únia, Bratislava 2011“ (ďalej len „*Postavenie Slovákov, 1918–1925*“) a „*Postavenie Slovákov v Československu očami britských diplomatov, 1926–1936*, Panslovanská únia, Bratislava 2012“ (ďalej len „*Postavenie Slovákov, 1926–1936*“) a tiež z práce „*„Československý“ politický exil v Spojených štátoch amerických a v Spojenom kráľovstve na začiatku studenej vojny*“, vydanej v zborníku „*Politický exil z krajín strednej a východnej Európy*“, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017. Autor pri spracovaní uvedených prác čerpal z britských a amerických archívov, hlavne z dokumentov britského ministerstva zahraničných vecí (Foreign Office) uložených v britských Národných archívoch. Ide najmä o korešpondenciu, memorandá, analýzy a spisové záznamy diplomatických a konzulárnych zástupcov Spojeného kráľovstva a iných činiteľov ministerstiev zahraničných vecí Spojeného kráľovstva a USA. Odkazy na pôvodné pramene sú vždy za každým výrokom uvedené. Kto chce, môže si teda pravosť výrokov overiť.

V súčasnosti sa opäť dvíhajú hlasy za obnovenie česko-slovenského štátu. Aj keď sú dnes slabé, v prípade rozpadu Európskej únie (čo vôbec nie je nereálna predstava) by

mohli nabrať na reálnej sile. Preto treba podstatu čechoslovakizmu ukazovať v jej skutočnej podobe. Čechoslovakizmus je chorá a pokrivená vetva na kmeni slovanskej lipy. Je však objektívne spôsobilý opätovne narušiť, dnes nadmieru dobré, vzťahy medzi Slovákmi a Čechmi. Nedovoľme to!

Milan Janičina

VÝROKY Z ČESKÝCH ZDROJOV

Výroky z českých zdrojov sú natoľko výrečné, že komentár nepotrebujú. Uvádzame ich v češtine – v slovenčine sú uvedené len v prípade, ak sme citát prevzali z práce publikovanej v slovenskom jazyku.

1. *„Slowáci, národ ... nikde samostatné centrum pro své důležitosti nenacházející...“*

Zdroj: F. Palacký, Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slowáky 1846.

2. *„...pro naše plány střízlivé jejich posuzování je nutné. Tak jako vy, soudím i já, proto šel jsem a chodím tam k nim a navazuji osobní styky pro budoucnost. Oni... nesmějí ani vědět, že je , řekl bych, studujeme, tak jsou nekritičtí a snaha odlišet se od nás literárně, vede je teď k rusismu slovnému i politickému, nebo slovenština není právě než čeština, a kto z ní něco jiného chce dělati, s ní samé to nesvede, ergo – rusism.“* T. G. Masaryk v r. 1889 v listě Kramářovi.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Joze_f_%C5%A0kult%C3%A9ty

3. *„Jděte na Slovensko. Tu se vám jinak prsa dmou, tu pocítíte, jak je ten český svět veliký.“* (Český učitel – po vzniku česko-slovenského státu ministerský tajomník na Slovensku – Karel Kálal.)

Zdroj: Karel Kálal: *Jděte na Slovensko*, Jos. R. Vilímek, 1904; Pavel Kosatík: *České snění*, Karel Kosatík 2010, str. 9; Štefan Činčura: *Sen českých slovakofilov*, <http://www.svet.czsk.net/clanky/publicistika/slovakofili.html>;

4. *„Pochopí čeští vůdcové, kde je jejich pravá zaslíbená země?“* (Karel Kálal v časopise „Obzor národohospodářský“ upozorňuje, že budoucnost českého národa je na Slovensku.)

Zdroj: Tkadlečková J: *Slovakofilské hnutie v českých krajinách koncom 19. storočia*. Historický časopis 1956, ročník IV. číslo 4. s. 479.

5. *„Kdyby jsme vyzradili cíl, jednotu spisovního jazyka, Slováci by odmítli, tak se mi zdá i vzájemnost.“* (Český učitel Karel Kálal v liste prof. Jaroslavovi Vlčkovi.)

Zdroj: Štefan Činčura: *Sen českých slovakofilov*, <http://www.svet.czsk.net/clanky/publicistika/slovakofili.html>.

6. *„Tma jest nad stolicemi zatatranskými! A víteli proč? Protože jsou daleko od světla českého“.*

Zdroj: Karel Kálal: *Slovensko a Slováci*, Praha 1905.

7. *„Vy jste všeho tohto zlého na vině, proč jste se odtrhli od nás a přijali vaši kočíštinu za řeč spisovnou.“*

(Zať Františka Palackého a predstaviteľ Staročeskej strany František Ladislav Rieger – Samuelovi Štefanovičovi, slovenskému národnému buditeľovi.)

Zdroj: Milan Ďurica: Dejiny Slovenska a Slovákov v časovej následnosti dvoch tisícročí, LÚČ, Bratislava 2003, str. 235.

8. *„Poučme Slováky, naše i celý svět, že není rozdílu mezi námi, že všickni jsme Čechy, od Šumavy až po Užhorod, že všecko správné je nedělitelným celkem Obce českého národa!“*

Zdroj: Důverník E. Beneša Hanuš Kuffner: Náš stát a světový mír. Praha november 1918.

9. V Zásadách programu, ktorý schválilo vedenie českej Národnej demokracie, sa písalo: *„Jako strana národní chceme, aby náš stát byl státem národním, českým. Náš národ jej před staletími založil, náš národ si ho vydobyl po 300-leté porobě. Československá republika byla českým národem a pro český národ vytvořena. Je jediným státem, ve kterém náš národ dochází svého sebeurčení. Z této povahy vyplývá jako důsledek i jako podmínka jeho bytí a rozvoje jeho českosti.“*

Zdroj: Milan Ďurica: Dejiny Slovenska a Slovákov v časovej následnosti dvoch tisícročí, LÚČ, Bratislava 2003, str. 302.

10. *„Poctivého českého karabáče jako za Žižky je třeba na všecku podvratnou čeládku v republice: zní to surově, ale není pomoci, – bez něho půjde státní hospodářství od 10 k 5 a státotvorný národ český poklesne na místo podřadné. Jeť příliš rozměklý*

a poženštilý. Nedovede ani bratru Slováku udržeti v rozumných mezích a poučiti jich o proporciách. Co po nich nešlape neurovale maďarská bota s ostruhou, nevědí neposedností a velikášstvím kudy kam a stále střečkují. A kdyby snad Slováci vynesli požadavek, že podmínkou jednoty je všeobecné zavedení spisovné slovenštiny, na konec bychom jim vyhověli ve své bezpáteřnosti a přijali dialekt literárně a vědecky nevypeštěný, rudimentární, vývojově zastalý.“

Zdroj: značka T.A., Moderní revue č.7,8, květen 1921.

11. *„Pojem Slováček v dnešním slova smyslu tvořil se vlastně až za Bernoláka, jenž potřeboval uherské Slovanů od moravských, slezských a českých Slovanů rozlišiti a užil tedy k označení formy Slováček, jež sice ještě pro [všechny] Slovanů platila... “* (Dekan, neskôr rektor Univerzity Komenského Albert Pražák.)

Zdroj: Albert Pražák: Češi a Slováci, Státní nakladatelství, Praha 1929, str. 9.

12. *„Dnešní slovenský nacionalismus potrebuje proto pronikavé r e v i s e opodál všech politicko-stranických machinací. Musí se zbaviti všeho násilně vznešeného, všeho umělého a přežitého, musí se shodnotiti se změnou poměrů a přispůsobiti se předpokladům, za nichž jsme se osvobodili. Musí ustoupiti prostě od své provinčnosti k celonárodnímu základu, musí z č e s k o s l o v e n š t i t i.“* (De-

kan, neskôr rektor Univerzity Komenského Albert Pražák.)

Zdroj: Albert Pražák: Češi a Slováci, Státní nakladatelství, Praha 1929, str. 183.

13. *„O věcech slovenských a to často i o věcech nepatrného významu, rozhodovaly téměř výhradně centrální úřady v Praze a často mnohá rozhodnutí nesla pečeť naprosté neznalosti Slovenska a jmenovitě neznalosti povahy, duše a tužeb slovenského lidu.“*

Zdroj: Josef Hobl: Slovensko po převratu, Praha 1931, str. 29.

14. *„Slováci jsou Čechy, přes to, že užívají svého nářečí jakožto spisovného jazyka“.* (T. G. Masaryk – memorandum Independent Bohemia 1915, adresované britskému ministrovi zahraničních věcí Edwardovi Greyovi.)

Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vztah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 11.

15. *„[S]lovenský jazyk je archaickým dialektom češtiny; každý Slováč rozumie po česky a každý Čech rozumie po slovensky.“* (Memorandum Uznanie Československej národnej rady a československej armády, Masaryk, 31. august 1918.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 7.

16. *„Preboha, veď dohovor v Clevelande vznikol pred tromi rokmi, zatiaľ čo Slovensko a Slováci sú vo svete neznámymi pojmami. Uvedomte si páni, že*

ste v situácii nulových veličín!“ (T. G. Masaryk vyjednávačom zo slovenského krajanského vedenia.)

Zdroj: A. M. Húska: Geopolitické a socioekonomické súvislosti čechoslovakizmu, Geopolitické a socioekonomické súvislosti čechoslovakizmu, Čechoslovakizácia, Panslovanská únia, Bratislava 2011, str. 114.

17. *„Než hlavní věcí je, že dokument té úmluvy je podvržený, je falsum; nejen proto, že se naň podepisovali lidé dodatečně, nýbrž hlavně proto, že v době, kdy američtí Slováci si té úmluvy přáli, [Slovenská] Liga legálně neexistovala, byla státem uznána teprve r. 1919. Proto politik vážný, státník s takovým papírem nemůže a nesmí operovat. Falsifikát se nemůže stát státním aktem.“* (Spoluautor Pittsburskej dohody T. G. Masaryk krátky čas po podpise dohody.)

Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vzťah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 13.

18. *„Obyvatelia [Slovenska] sa stále cítia byť Čechmi a prajú si patriť do nového štátu. Na Slovensku nebol nikdy žiaden náznak separatizmu. Zvíťazil rovnaký jazyk, rovnaké myšlienky a rovnaké náboženstvo.“* (E. Beneš 5. februára 1919, v diskusii pred najvyšším orgánom Mierovej konferencie – Radou desiatich.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 20.

19. *„Niet slovenského národa. To je len výmysel maďarskej propagandy. Zakladáme na Slovensku školy. Musíme počkať na ich výsledky. O jednu gene-*

ráciu nebude rozdiel medzi dvoma vetvami nášho národa... český národ je i pod Tatrami“. (T. G. Masaryk pre francúzsky denník Le Petit Parisien zo 14. septembra 1921.)

Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vzťah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 13.

20. *„Ani v době největší persekuce převážná většina našeho národa neslevila ničeho z maximálního českého programu, jehož jádrem byl suverenní český stát z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, neboť připojení Slovenska má důvody v právu hospodářském, národnostním a přirozeném.“*

Zdroj: II. zväzok Ottovho obchodného náučného slovníka z roku 1921, str. 1215.

21. *„Slovensko bude naši koloniální zemí. Jest mylným názorem, že by koloniální země nesměla s mateřskou hraničiti, příklad na to je Rusko se Sibiří.“*

Zdroj: II. zväzok Ottovho obchodného náučného slovníka z r. 1921, str. 1217.

22. *„Pre český štát je veľmi výhodné, ak sa môže rozširovať smerom, kde je pôdy dostatok a kde je pomerne riedke osídlenie. To je práve na Slovensku, ktoré na 1 km² nemá ani polovicu ľudí, koľko ich majú české krajiny (59 na 1 km², zatiaľ čo české krajiny 128). Slovensko sa môže stať kolonizačnou krajinou českou. Z toho dôvodu mali by sme byť pre nadobudnutie čo najviac pôdy práve v Uhorsku – príležitosť prešťať sa naskytne za storočie raz.“*

Zdroj: Z dokumentov vypracovaných v Prahe pre Úrad pre prípravu mierovej konferencie v Paríži,

Jozef KLIMKO, Vývoj územia Slovenska a utváranie jeho hraníc. Bratislava 1980, str. 105.

23. *„výraz Československo a všechna od toho odvozena slova ve všech jazycích jest jedno slovo a že jest proto naprosto nepřipustno vkládati mezi části tohoto slova rozdělovací znaménko (Tchéco-slovaque).“* (Věstník ministerstva vnitra Republiky československé. (Praha: Ministerstvo vnitra Republiky československé, 1922), roč. IV, s. 169, obežník č. 45.721-1, „Oficiální označování Československa“, 10. jún 1922. Obežník bol určený „všetkým oddeleniam ministerstva vnútra; zemskej správe politickej v Prahe, Brne, Opave; úradu ministra s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave; civilnej správe Podkarpatskej Rusi v Užhorode“.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 30.

24. *„Tvořiti nový spisovný jazyk z dialektu nevypracovaného, nevybroušeného, jehož hojně tvary zní českému uchu i směšně, i triviálně (Čechmi, jazykmi, Kollárovoho, ku svojej vlastnej podstate, v slovenskej rodine, filozofickej fakulty), je podnikání, které nemůže vésti k dobru a velikosti, zvláště, jde-li o početně malý zlomek národního kmene.“*

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

25. *„Mluví-li se o slovenské kultuře, je to pouhý blaho-*

volný eufemismus, bujná fantazie nebo pýcha, oslněná ničím.“

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

26. *„Š. Krčméry, bojovný kohout slovenského partikularismu a provincialismu když byl klofl V. Dyka, pochvaluje si vrtichvosta z Času, jenž souhlasí a obhajuje, že se ti, kdož šli na Slovensko, se přizpůsobili Slovákům: tedy že s vyšší úrovně sestoupili na nižší. To-li účelem české práce na horní zemi, není se jí co chlubití, je pro Čechy s hanbou.“*

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

27. Tretieho septembra 1918, t. j. deň po tom, čo vláda Spojených štátov uznala Česko-Slovenskú národnú radu a česko-slovenskú armádu, E. Beneš odkázal z Paríža do Prahy *„politicky jsme vyhráli všecko, a zejména i Slováky...“* (Citát E. Beneša z jeho knihy Světová válka a naše revoluce. Dokumenty, 3. vyd., Praha: 1931, dok. 61, s. 186. 1, s. 186)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 7.

28. Beneš v súvislosti s kváziultimátom britskej vlády Stalinovi zo 4. septembra 1944 predniesol Britom apel, ktorého podstatu možno zhrnúť asi takto: *Slovenské povstanie splnilo svoju úlohu. Ak nedostane pomoc, nikdy vám to nebudem vyčítať, pretože nechceme byť ako Poliaci“* (čítaj: nechceme si pohnevať Rusov).

Zdroj: Igor Uhrík: Slovenské národné povstanie v amerických a britských archívoch, str. 13.

- 29.** *„Slovensko musí byť v očiach svetovej verejnosti, i západní, na niž Slováci spoléhajú, vhodne a nenápadne zdiskreditované. V tomto napomáha politice české velmi politika Maďarů.“*

Zdroj: MEMORANDUM O SLOVENSKU XXVI (Vydalo oddělení pro vědeckou politiku přístraně národně socialistické – 7.7.1946.

- 30.** Beneš varoval Slovákov, že Česi nikdy nedovolia samostatné Slovensko, pretože ako susedia 70 miliónového Nemecka musia mať spoločnú hranicu s Ruskom. *„Nemohli by totiž přijmout sousedného samostatného Slovenska. To je životní problém pro existenci Čechů jako národa a státu.“*

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415.

- 31.** Vrcholný predstaviteľ českého protikomunistického exilu Petr Zenkl, ktorý ašpiroval na post prezidenta republiky pri svojich dôverných intervenciách v State Departemente (USA) povedal, že *“česko-slovenský problém bol umelo vytvorený klikou malej skupiny rodín, ktoré (...) živili rozdiely medzi Čechmi a Slováckmi a udržovali mýtus osobitného slovenského národa...“*.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415

- 32.** Pre mnohých českých politikov boli hrozbou čo ilen

stopy česko-slovenského dualizmu, „*jak se ustavil v r. 1945*“, pretože od neho bol „*jen krůček k samostatnému slovenskému státu*“. Potvrzuje to aj výzva národných socialistov na začiatku februára 1948, teda v čase keď slovenské orgány boli už takmer úplne podriadené Prahe, aby „*v souladu s přáním velké většiny českého lidu byl odstraněn dnešní dualismus, který oslabuje republiku*“.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415.

- 33.** Podľa bývalého člena vedenia sociálnodemokratickej strany a zástupcu Československa v úrade UNRRA v Prahe, a po úteku do exilu poradca IRO pre československé veci a člen Rady slobodného Československa Miroslava Kerneru, bolo úsilie Slovákov o samostatnosť ohrozením demokracie, a zápas so „separatistami“ hodnotil ako konflikt medzi demokraciou a fašizmom. Čechov a Slovákov verných Československej republike a E. Benešovi hodnotil ako pravých demokratov, no Slovákov usilujúcich sa o samostatnosť označoval fakticky za podľudí. Tvrdil, že „*[m]otívmi za slovenským separatizmom sú politická neistota, nacionalistické vášne, protičeská, protimaďarská a protižidovská nenávisť, ktorá nemá žiadne objektívne základy. Slovenský separatizmus je v podstate absencia správneho politického myslenia, nedostatok vzdelania, demokratických tradícií, humanitárneho cítenia a všeobecný nedostatok kultúry. Je založený na psychických [sic] komplexoch a je formou primitivizmu . Západné demokra-*

cie s ním nesmú robiť žiadne kompromisy, ak nechcú oslabiť demokraciu na Slovensku a ak je ich cieľom obnoviť demokraciu v strednej a východnej Európe.“

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415–416.

- 34.** *„momentálne je na mape Európy čierna diera, ktorá sa volá Slovensko“.*

Zdroj: Výrok bývalej ministerky zahraničných vecí USA Madeleine Albrightovej v roku 1997. (Madeleine Albrightová – pôvodne Marie Jana Korbelová – sa narodila v Prahe 15. mája 1937)

- 35.** *„pre Slovensko je typický endemický antisemitizmus“*

Zdroj: Výrok bývalej česko-slovenskej veľvyslankyne v USA Rity Klímovej po novembri 1989.

- 36.** *„Homolův puč, jak slovenští nacionalisté poslední pokus zachránit společný stát dodnes nazývají, byl za tehdejších okolností hrdinskou akcí. V roce 1992 Praha neudělala nic. Češi nechali Slováky jít a Vladimíra Mečiara, ať si dělá se Slovenskem, co chce. Hrdinové jako Bedřich Homola vymřeli.“*

Zdroj: Luboš Palata, Lidové noviny 16.7.2007.

- 37.** *„Pro mně těch deset minut, co jsem tam stál a díval se, jak Slováci přebírají medaily, bylo nejtěžších v mém životě.“*

Zdroj: Tomáš Vokoun, český hokejový brankár po

návrate z majstrovstiev sveta v hokeji vo Fínsku, denník Nový deň, 13.5.2003.

38. *„Český národ se ústy svých politiků a literátů vždy považoval za mesiánský, samozářící, jedinečněvzorový. Bohužel, ve svých základech se toto myšlení zachovalo nejen i v období ukončení 2. světové války, ale některé rysy setrvávají v hlavách mnohých politiků a u části obyvatelstva ve svých základech dodnes.“*

Zdroj: Lukáš Beer: Kuffnerův nenaplněný velkočeský sen, CS magazín, Český a slovenský zahraničný časopis, august 2009.

39. *„A výbuch slovenských národně emancipačních snah po roce 1989 přinesl Čechům největší politopadové překvapení. Starší bratr si vždy myslí, že mladšímu rozumí, i když ho třeba vůbec neposlouchá.“*

Zdroj: Pavel Kosatík: České snění, Karel Kosatík 2010, str. 41.

VÝROKY Z BRITSKÝCH A AMERICKÝCH PRAMEŇOV

Spoločný česko-slovenský štát vznikol po 1. svetovej vojne z vôle víťazných mocností, teda aj z vôle Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Preto Briti vnímali úspechy tohto nového štátu ako potvrdenie správnosti svojej zahraničnej politiky. S použitím miernej hyperboly môžeme teda povedať, že britskí diplomati, ktorí plnili svoje poslanie v Prahe, či v Bratislave, boli de facto profesionálnymi čechoslovakistami. Ak teda títo ľudia písali do Londýna správy obsahujúce nasledovné výroky, tak to s týmto tatíčkomasarykovským štátom, nemohlo byť až také ružové, ako sa nás snažia presvedčiť čechoslovácki propagandisti. Výroky z britských prameňov tvoria v tejto časti väčšinu. Američanom pochopenie skutočného charakteru česko-slovenských vzťahov trvalo trochu dlhšie.

1. *„Od môjho príchodu do Prahy som bol v úzkom styku s prezidentom [Masarykom], s ktorým .... som vybavoval všetky moje oficiálne záležitosti. Občas som však zistil, že mu chýba pevnosť a rozhodnosť pri riešení problémov, ktorým čelí. Myslím si, že činy náboženskej, jazykovej a národnostnej neznášanlivosti spáchané vodcami národa sú preňho ne-*

chutné; nevyužil však úspešne svoj vplyv na to, aby im zabránil a dá sa povedať, že mu chýba široký a veľkorysý pohľad na život, duch spravodlivosti a tolerancie, ktoré by sa dali očakávať od človeka jeho kvalít.“ (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši z 23. júna 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 12.

2. *„Čechom sa podarilo si znepriatelíť nielen ich bývalých nepriateľov, nemeckých Čechov, ale aj Maďarov a Slovákov.“* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling, v depeši z 23. júna 1919., British Documents on Foreign Affairs [B DFA], part II, series I (The Paris Peace Conference 1919))

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 11.

3. *„České vojsko nasadené proti Maďarom sa ukázalo ako zlé a nespoľahlivé... a nebyť zručnosti a energie francúzskych generálov v poli a ich štábu, celé Slovensko by bolo určite padlo do maďarských rúk, čo by malo katastrofálne dôsledky pre Viedeň, a veľmi pravdepodobne aj pre samotnú Prahu. Českí vojaci otvorene prejavili neochotu bojovať za Slovensko... mnohých dôstojníkov museli degradovať na vojakov a mnoho vojakov bolo zastrelených za zbabelosť a neposlušnosť.“* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling, v depeši 99 z 11. júla 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 12.

4. Slovensko sa stalo *„hlavným centrom nepokojov,*

prameniach z veľkého a hlbokého odporu voči Čechom“. (Správa oddelenia politického spravodajstva vo Foreign Office z 8. augusta 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 13.

5. *„[Č]eská vláda urobila na Slovensku mnoho chýb a jednou z príčin, ktorá prispela k súčasnému nepokoju na Slovensku, bola protináboženská propaganda zo strany českých dôstojníkov,... ktorá sa uplatňovala aj v školách... nepriateľstvo medzi Čechmi a Slovákami nepochybne rastie“.* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 134, z 15. septembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 13.

6. Beneš uznal, že sa na Slovensku *„urobili ‚šokujúce‘ chyby a omyly v úsudku, administrácii, takte a kultúre. Táto ničivá politika sa však skončila,“ povedal, „a vinníci budú potrestaní. Ešte nie je neskoro, aby sa nedalo Slovensko pre republiku zachrániť a pre tento cieľ sa urobí všetko“.* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši z 24. októbra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 13.

7. *„Česká správa Slovenska sa vyznačovala a stále vyznačuje krutou a v niektorých prípadoch brutálnou dominanciou...“* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 157, z 6. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 14.

8. *„Hlavné chyby českej administratívy sú tieto:*
- a) *nepriateľstvo k rímskokatolíckej cirkvi vyjadrené českými vojakmi a úradníkmi, ktoré zahŕňa znesväcovanie a poškodzovanie krucifixov a obrazov svätcov, prerušovanie manželských obradov a podobné prečiny proti kultúre a slušnosti...;*
  - b) *krajinu zaplavili českí úradníci a prepustení Slováci, alebo, ak [Slováci] sú zamestnaní, [títo] dostávajú o polovicu až o dve tretiny nižší plat ako Česi;*
  - c) *korupcia vo verejnej správe;*
  - d) *pokusy nahradiť slovenský jazyk češtinou.“*
(Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 157, z 6. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 15.

9. *„Čechom nemožno dôverovať, že budú postupovať spravodlivo voči Slovákom, nech si Dr. Beneš vraví, čo chce.“* (Záznam úradníka Foreign Office z 15. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 15.

10. *„Slováci neznášali tyraniiu starých Maďarov, ale poznali, čo tyrania znamená, až keď sa dostali pod Čechov.“* (Kňaz írskoho pôvodu Dr. Vance v správe z 29. novembra 1920 britskému vyslancovi v Prahe Georgeovi Clerkov.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 25.

11. *„Česi chcú, aby ľudia považovali republiku za homogénny, národný štát, do ktorého sily histórie a zemepisu hodili pár bezvýznamných menšín a keďže fakty nesedia s touto fikciou, vymysleli výraz Čechoslovák... Veľká vec sa robí z toho, že tieto dva národy hovoria jazykmi, ktoré si sú také podobné, že môžu bez problémov rozumieť jeden druhého. Logicky by sa dalo rovnako ľahko vytvoriť Čechoslovákpoľiakov alebo Slovákosrbov alebo Čechoslovincov.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 31.

12. *„Je mnoho Čecho-Slovákov, t. j. Slovákov, ktorí chcú byť v republike... ale bezspojovníkových Čechoslovákov v tom zmysle, aký sa tu vnucuje, som zriedka stretol pomimo vládných úradov a kruhov revolučných prospechárov.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones, v depeši 19, z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 31.

13. *„Slovensku a Rusínsku sa vládne z Prahy a vo všetkých podstatných veciach Čechmi. Praha nahradila Budapešť pred vojnou...“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones, v depeši z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 33.

14. *„Mohol by som donekonečna uvádzať prípady korupcie a nespravodlivosti, pokiaľ by človek neuve-*

ril, že Československo je skrz naskrz prehnité ....“
(Vyslanec v Prahe Sir George Clerk v depeši zo 6. marca 1924.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 32.

15. *„[H]ospodárske záujmy Čiech, Moravy a Sliezska na jednej strane a Slovenska a rusínskeho územia na strane druhej nie sú totožné a že tieto dve ostatné entity boli v skutočnosti zahrnutím do (Československej (sic)) republiky poškodené.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 24. marca 1924, príl. k dep. 96, Peterson MacDonalдови, 10. apríl 1924. Na dôsledky a povahu českej hospodárskej politiky k Slovensku nepriamo poukázal aj Bruce Lockhart, keď uviedol, že obraz biedy a hladu v strednej Európe, ktorý vznikol v západnej Európe, nebol presný, pretože Česi *„kolektívne a individuálne prosperovali. Ak boli hladujúce deti na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, v Prahe sa tvorili noví milionári“.*)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. str. 32.

16. *„Podľa môjho názoru nemožno dostatočne zdôrazniť, aké je dôležité stlmiť slovenské obavy z českých zámerov proti katolíckej cirkvi a náboženstvom. Nespokojnosť na Slovensku s českým vládnutím rastie... Vplyv komunistov sa zvyšuje, ale zdá sa, že česká vláda im dáva prednosť pred katolíkmi.“*

(Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 26. augusta 1924.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 36.

17. *„Je škoda, že Česi nie sú ústretovejší k Slovákom. [Majú] proti sebe nemeckých Čechov a možno aj Slovákov, v prípade problémov v strednej Európe nebude ich pozícia ani zďaleka bezpečná.“* (Činiteľ Foreign Office M. Lampson v zázname z 9. januára 1925.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 40.

18. *„Slovensko sa politicky a národne úplne odlišuje od Čiech, Moravy a Sliezska.* (Vyslanec v Prahe Sir George Clerk, v depeši 135. zo 7. apríla 1926.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 2.

19. Podľa Clerka sa v súdržnosti poslancov českých strán prejavovala *„rozhodnosť českého národa... urobiť z Československa český národný štát... [a] počesť krajinu“.* (Vyslanec v Prahe Sir George Clerk v depeši z 8. marca 1926.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 7.

20. Hlavným motívom delenia územia na župy bola najmä *„asimilácia Slovenska do zvyšku republiky upretím akejkol'vek formy uznania jeho existencie*

ako samostatnej jednotky...“ (Vyslanec v Prahe James Macleay v depeši 186 z 18. júla 1927.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 9.

21. *„Čechov z rôznych strán bolo počuť, ako nehanebne vyhlasujú, že dať Slovákom provinčnú radu znamená povzbudzovať separatizmus.“* (Vyslanec v Prahe James Macleay v depeši 186 z 18. júla 1927.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 9.

22. Niektoré akcie českých politikov museli mať *„latentné príčiny v českej povahe, ktoré sumárne poukazujú na existenciu stavu xenofóbie hraničiacej s hystériou“*. (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši 157, z 2. októbra 1930.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

23. Podľa Addisonovho názoru cieľom tohto úsilia bolo *„pokračovať v procese, ktorý možno nazvať ‚počešťovaním‘ a . . . snažiť sa presvedčiť svet..., že krajina je viac česká, ako naozaj je“*. (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši 19, z 28. januára 1931.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

24. Addison vzniesol výhradu voči československého štátu ako *„umelej krajine“*, a jej názvu: *„Jej meno je podvod, pretože nie je nič také ako ‚Čechoslovák‘. Sú Česi, Slováci, Nemci, Maďari, Rusíni, atď. V okrúhlych číslach Česi... majú 6.000.000 a sú sú-“*

stredení 50 kilometrov okolo Prahy a v úzkom pruhu smerujúcom dolu k Brnu. Zvyšok, to je väčšina, sa skladá z iných národnosti a nenávidí Čechov.“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste z 15. januára 1932.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

25. Addison vyjadril pochybnosť o „údajnej enormnej kultúrnej nadradenosti Čechov nad Slovákami“. On sám „nikdy nezbadal túto nesmiernu nadradenosť“. Naopak, vzdelaní Slováci, ktorých stretol, mu pripadali „práve tak dobrí, ak nie lepší, než ich českí bratia.“ a dodal, že „každý Slováka sa vám poponáhľa povedať, že je Slováka a nenechá sa považovať za Čecha...“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste zo 6. decembra 1934)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

26. „[Československo] sa vinie sa ako had cez územia, ktoré ho obklopujú, z ktorých mnohé sú nepriateľské... Táto krajina je proste neubrániteľná.“ (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši z 28. marca 1931.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 16.

27. Hľadanie vhodných riešení bolo komplikované v krajine, „kde politiku diktujú zástupcovia šesť a pol až sedem miliónov Čechov z celkovej populácie skoro 15 miliónov, lebo vplyv Slovákov a Nemcov vo všeobecnej politike nie je úmerný hodnote ich vkladu

do republiky“. (Prvý tajomník britského vyslanectva v Prahe K. T. Gurney, v depeši 37, z 25. februára 1933.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 17.

28. *V tomto zloženom štáte, kde „šesť miliónov Čechov sa snaží vládnuť, bez ich súhlasu, tri a pol miliónu Nemcov, vyše dvom miliónom Slovákov, skoro miliónu Maďarov, určitému množstvu Rusínov a Poliakov...“ Táto česká vláda, je demokratická len v mene. V skutočnosti je Československo policajným štátom – „Polizeistaat“.* (Vyslanec v Prahe James Addison, v depeši 235, z 13. novembra 1934.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 19.

29. *„[K]rajina je v skutočnosti ovládaná malou skupinou mužov, ktorí potláčajú strany, zatvárajú politických protivníkov, vedú trestné stíhanie z osobných motívov, prikazujú súdom, aké rozhodnutia majú urobiť a všeobecne úradujú ako sa im páči, bez veľkých, ak vôbec nejakých ohľadov na súkromné práva. Pochopiteľne, je tu predstieranie demokracie, to znamená, že členovia parlamentu majú dovolené hovoriť . . . Musí byť určitá miera dohodovania sa medzi rôznymi skupinami, ktoré tvoria parlamentnú väčšinu. Tieto musia byť kúpené primeranými ústupkami . . . ale za touto fasádou a v zákulisí, Československo je v skutočnosti krajinou, kde sa nedajú naplno využívať slobody demokratického*

štátu...“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste zo 6. decembra 1934.)

Zdroj: Igor Uhrík: *Postavenie Slovákov, 1926–1936*, str. 20.

30. Na Pribinových slávnostiach *„Hlinka predniesol slovenské sťažnosti. Slováci, povedal, patria do Československej republiky, a sú proti revízií hraníc, ale žiadajú regionálnu autonómiu, ktorá im bola sľúbená. Keď sa počas prejavu opýtal svojich stúpen-
cov, či sú pripravení bojovať za autonómiu, ako od-
poveď dostal súhlasné zvolanie.“* Úradník Foreign Office túto udalosť charakterizoval ako *„najbolesti-
vejšie odvrhnutie, aké československá vláda mohla dostať a spôsobené výlučne vlastnou stupidnosťou a netaktnosťou“*. (Prvý tajomník britského vyslanec-
tva v Prahe K. T. Gurney, v depeši 125, z 20. augusta 1933.)

Zdroj: Igor Uhrík: *Postavenie Slovákov, 1926–1936*, str. 21.

31. *„Československo sa nachádza v nezávideniahodnej pozícii ako jediná krajina na svete, kde ‚menšiny‘ tvoria ‚väčšinu‘. Tento fakt je vhodne zamaskovaný pred vonkajším svetom výrazom ‚Československo‘ s implikáciou, že Česi a Slováci sa od seba nedajú odlíšiť.“* (Vyslanec v Prahe James Addison v liste z 25. augusta 1936.)

Zdroj: Igor Uhrík: *Postavenie Slovákov, 1926–1936*, str. 22.

32. Americký Úrad strategických služieb (Office of Strategic Services – OSS) v máji 1945 ako hlavné výhrady

voči českej politike uviedol *„centralizáciu pražskej moci nad Slovenskom; inváziu Slovenska českými civilnými a vojenskými zamestnancami; nepriateľský postoj vlády a mnohých jednotlivých Čechov ku katolíckej cirkvi...; pokus čechizovať Slovensko popretím existencie osobitného slovenského jazyka a slovenského národa; a napokon hospodársku dominanciu Slovenska českými záujmami.“*

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 413.

- 33.** Britský expert na česko-slovenské záležitosti G. Purves v marci 1945 povedal, že „zo všetkých Čechov a Slovákov v exile [...] sa len slovenskí separatisti môžu *oprávnenne odvolávať na silnú podporu vo svojej krajine*“. Pripisoval to *“zjavne neskrotnej túžbe po nezávislosti, vo forme národného štátu, postoj, ktorý neoslabuje plynutie času ani politickej vrtochy”*.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 413.